

2018-05-17

Kulturdepartementet
Dnr Ku2018/00365/DISK

Remissyttrande över Ds 2018:4 - En ny stödordning för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter (RFSL) har beretts tillfälle att yttra sig över Ds 2018:4 *En ny stödordning för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället*. RFSL lämnar härmed följande synpunkter.

Beskrivning av nuläget

RFSL har inför detta remissvar frågat sina avdelningar om hur säkerhetsbehoven ser ut. Vi kan konstatera att behoven av säkerhetshöjande åtgärder har ökat. Det rör sig främst om investeringar i lokaler och behov av väktare vid vissa arrangemang, men även om behov av återkommande säkerhetsutbildningar för personal och förtroendevalda. En aspekt som framförs är en ökad svårighet att hyra lokaler på grund av att fastighetsägare oroar sig för åverkan. Även mängden av hot mot företrädare för RFSL får bedömas ha ökat. Erfarenhet från arrangerande av Pride-festivaler leder också till en slutsats om att behovet av säkerhetshöjande åtgärder kring offentliga arrangemang har ökat.

De hot som riktas mot hbtq-rörelsen kommer från flera håll, både från högerextremister och islamister. Samtidigt finns en generell hotbild av hatbrottskaraktär, som är betydligt bredare än den hotbild som finns från personer med ideologisk motivation. Vi kan konstatera att Nordiska motståndsrörelsen (NMR) har manifesterat utanför RFSL:s senaste två större sammankomster, inklusive vår kongressen maj 2018 i Skövde. Nynazister har tidigare attackerat såväl Prideparader som RFSL:s lokaler runt om i landet, vid vissa tillfällen med allvarliga personskador som följd. Tidigare i år framkom det även att den terroråtalade Rakhmat Akilov inför terrordådet på Drottninggatan i april 2017 hade googlat på sökorden ”gayklubbar” och ”Prideparad”, vilket indikerar att för en islamist som umgås med tankar på att utföra attentat kan hbtq-arenor finnas med som en potentiell måltavla.

Rådande säkerhetshot innebär för RFSL i praktiken att:

- Individer skräms till tystnad eller till att inte engagera sig i den mån de annars skulle göra.
- Personer undviker att ta debatter eller visa sitt stöd, såväl på nätet som i exempelvis parader.
- Risken för uteblivet engagemang är extra stor i vår målgrupp för de som redan är utsatta för hat, hot och fördomar. Detta gäller i än högre grad i yngre åldrar och personer som på flera sätt bryter mot normen.
- Aktiviteter och evenemang inte blir av, alternativt genomförs inte i den omfattning de annars skulle ha genomförts.
- Aktiviteter och engagemang som är livsviktiga för hbtq-personer fördelas ojämnt över landet, det vill säga att enbart de aktörer som har kompetens, kapacitet och finansiering för extra säkerhetsinsatser genomför aktiviteter.
- Våra avdelningar utanför storstäderna blir extra utsatta, då exempelvis NMR är som starkast och mest aktiva utanför storstadsregionerna.

Våra behov i det pågående säkerhetsarbetet

- Ekonomiska resurser för att hyra väktare och anpassa lokaler, köpa in larm med mera. Detta gäller såväl för löpande verksamheter och befintliga lokaler som tillfälliga evenemang som Pride-festivaler.
- Vissa avdelningar och evenemang kan behöva helt nya lokaler. Exempelvis finns problem med lokaler som saknar alternativa vägar ut.
- Kapacitets- och kompetenshöjande insatser för anställda, förtroendevalda och ansvariga för evenemang och arrangemang. Dessa behöver ske återkommande då personer byts ut.
- I fall av återkommande hot mot personer kan det behövas kompetens- och kapacitetshöjning för skydd av enskild person.
- Koordinering i respektive organisation med att söka medel och med att planera för säkerhetsarbetet.
- Ökad hbtq-kompetens hos polisen för att säkerställa att bedömningar och insatser blir korrekta och tillräckliga. Vi vet att ett sådant behov finns och att kompetensen idag ser olika ut i olika delar av landet.

Alla ovanstående behov kräver resursförstärkning. RFSL har idag ett centralt förbundskansli och på ett flertal orter runt om i landet kanslier som är bemannade dagligen. Behovet av ett utökat säkerhetsarbete gäller på samtliga de platser där RFSL idag har verksamhet.

Synpunkter gällande bidragsförordningen

I det följande lämnar RFSL synpunkter på de olika paragraferna i bidragsförordningen "Förslag till förordning om statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder inom det civila samhället".

4 § Statsbidrag enligt denna förordning lämnas i form av projektbidrag.

Som vanligt när finansiering sker i projektform kommer det att kräva resurser, kompetens och kapacitet att sammanställa behov och ansökningar, såväl som uppföljning och

rapportering. RFSL förutsätter att det även kommer att gå att söka projektstöd för projekthantering på förbundskansliet. Utan sådan är det svårt för oss att nationellt och lokalt nyttja stödet. Då RFSL är en federation av avdelningar, vilka är egna juridiska personer, ser vi det som önskvärt att avdelningar själva ska kunna söka bidraget i fråga. Det framgår dock inte av bidragsförordningen om det är tänkt att bidrag enbart ska kunna delas ut till organisation på central nivå.

7 § Statsbidrag får lämnas för säkerhetshöjande åtgärder i form av 1. skydd av byggnader, lokaler eller andra anläggningar där organisationen bedriver verksamhet, och 2. bevakning i form av personella resurser eller tekniska lösningar.

RFSL undrar hur detta kommer att tillämpas. Innebär ”skydd av byggnader...” att inget stöd betalas ut för säkerhetsarbete i samband med exempelvis Prideparader som genomförs på offentlig plats men ofta saknar tillräckligt skydd? Innebär ”personella resurser...” enbart exempelvis väktare, eller kommer resurser även finnas för det planerings-, kompetens- och kapacitetshöjande arbete som krävs för att RFSL i praktiken ska kunna bli en mer säker organisation?

11 § Innan beslut om statsbidrag fattas ska Kammarkollegiet inhämta yttrande över ansökan från Polismyndigheten. Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa 1. sin bedömning av behovet av de åtgärder som ansökan avser, 2. sin bedömning av om åtgärderna framstår som lämpliga.

Vår erfarenhet är att de bedömningar som polisen gör beror på polisens kunskap om såväl hbtq-frågor som högerextrema och islamistiska aktörer. Hur säkerställs polisens kompetens gällande detta? Kommer särskilda team göra dessa bedömningar? RFSL bedömer att hbtq-kompetensen är varierande inom poliskåren och önskar påpeka att en bred kompetenshöjning av polisen i hbtq-frågor och kring normkritik är önskvärd. Även bidragshalterande myndighet Kammarkollegiet kommer behöva stärka sin kompetens både i hbtq-frågor och kring de andra grunder för organisering som bidrag till säkerhetshöjande åtgärder föreslås ska kunna beviljas till.

Sammanfattning av RFSL:s synpunkter

- Det behöver finnas finansiellt utrymme för administration av projektansökningar, kompetensutveckling, kapacitetshöjning och rapportering. Annars har vi ingen möjlighet att nyttja bidraget i den omfattning vi behöver lokalt och nationellt.
- Det är djupt problematiskt att satsningen enbart rör ”bevakning eller annat skydd av en byggnad, lokal eller annan anläggning”. Mycket av vår verksamhet sker i det offentliga rummet, där polisens resurser inte alltid är tillräckliga.
- Det kommer att behövas utökad hbtq-kompetens hos både Kammarkollegiet och Polismyndigheten.

Övriga synpunkter

RFSL anser att rasistiska och nazistiska organisationer bör förbjudas i Sverige. Detta i enlighet med FN:s konvention mot rasdiskriminering. Enligt konventionen, som Sverige undertecknat, ska länder fördöma och straffa alla som sprider propaganda om att en persons ras eller etniska ursprung är överlägsen andras. Man ska, enligt konventionen, också förbjuda rasistiska organisationer, rasistisk propaganda, medlemskap i rasistiska organisationer och

finansiering av ”sådana strukturer”. RFSL anser att Sverige bryter mot konventionen genom att inte inneha ett förbud mot organisationer som ger uttryck för tveklös rasism genom att uttrycka att vissa personers etniska ursprung skulle vara överlägsen andras.

Sandra Ehne
förbundsordförande

Deidre Palacios
vice förbundsordförande

Lars Jonsson
politiskt sakkunnig